

PIRMOJI PAMOKA

Bendravimas

Mokytojas turėtų paaiškinti, kad Lietuvoje sveikinamasi tik vieną kartą per dieną – pirmą kartą susitikus. Be to, mokiniui turėtų būti aišku, kokie sveikinimosi žodžiai yra neutralūs (*labas rytas, laba diena, labas vakaras*), o kokie familiarūs (*sveikas, labas*). Tas pats turėtų būti žinoma apie atsisveikinimo žodžius *sudie(v), viso gero* (neutralūs), *iki pasimatymo, iki, atia (ate)* (tik su gerais pažįstamais). Pravartu paaiškinti, kad sveikinant ir atsisveikinant su pažįstamais, bet ne artimais žmonėmis, nesibučiuojama. Bučiuojamasi tik su artimais žmonėmis. Oficialiose situacijose ir vyrai, ir moterys paspaudžia ranką.

Žodynas

Visus garsus ir žodžius mokytojas pirma turėtų garsiai perskaityti pats, o paskui chorą arba po vieną juos pakartotų mokiniai.

Skaitant abėcėlę ir vardus, vertėtų grįžti prie klausimo *koks tavo vardas?*

Kai kalbama apie šalis ir gyventojus, vertėtų nepamiršti klausimų *iš kur tu esi? kaip tu kalbi?*

Gramatika

2. Asmeniniai įvardžiai.

Reikėtų su mokiniais pakalbėti apie tai, kad lietuviškai *tu* ar *jūs* reiškia ne tik tai, kad bendraujama su vienu ar daugiau pašnekovų, bet ir tai, kad pašnekovas yra draugas, geras pažįstamas arba nepažįstamas, mažai pažįstamas, aukštesnis pagal pareigas ir pan. žmogus. Mokiniais, be abejo, būtų įdomu sužinoti, kaip nuo mandagiosios formos *jūs* pereinama prie *tu*.

3. Įvardžiai *šis, ši, tas, ta*.

Galima užsiminti, kad kilmininko linksnis yra toks kaip, pavyzdžiui, žodžio *brolis*. Tačiau kol kas nereikėtų mokyti vietininko formų. Pratimuose galėtų būti vartojamos tik tos šių įvardžių linksnių formos, kurios sutampa su daiktavardžių linksnių formomis. Tik vėlesnėse pamokose, kai pristatomi kitų įvardžių linksniai, vertėtų grįžti prie šių žodžių.

5. Veiksmažodžiai *būti, nebūti*.

Jau nuo pirmos pamokos vertėtų mokiniais parodyti, kad sakiniai gali būti konstruojami ir be veiksmažodžio *būti* esamojo laiko formų: *Aš esu lietuvis. / Aš lietuvis. Tu esi iš Vilniaus. / Tu iš Vilniaus.*

Būtina atkreipti dėmesį, kad formos *nesu, nesi, nesame, nesate* rašomos su viena *e*.

6. Prieveiksmiai su *-iškai*.

Atskirai vertėtų pristatyti žodžius *vokiškai* (sudaroma ne pagal taisyklės) ir *prancūziškai* (gana sunkus tarimas).

7. Klausimai.

Ar ... ? Ar tu kalbi lietuviškai? Taip.

Gal ... ? Gal tu iš Kauno? Ne, aš iš Vilniaus.

Vertėtų aiškiai akcentuoti, kad atsakymai į klausimus, kurie prasideda *ar, gal*, dažniausiai prasideda *taip* arba *ne*.

1 užduotis. Perskaitykite pokalbius arba jų paklauskite ir atsakykite į klausimus.

Gatvėje kalbasi Izabelė ir Jūratė.

1. *Jūratės pavardė Kielaitienė.*
2. *Izabelė yra iš Prancūzijos.*
3. *Jūratė ir Izabelė yra gatvėje.*

Kieme kalbasi du berniukai.

1. *Mantas kalba lietuviškai.*
2. *Mišelis kalba prancūziškai, angliškai ir truputį lietuviškai.*

2 užduotis. Perskaitykite tekstą ir atsakykite į klausimus.

Perskaičius tekstą ir atsakius į klausimus, panašių klausimų galima užduoti mokiniams apie juos pačius.

1. *Beranžė šeima yra iš Prancūzijos.*
2. *Filipas dirba ambasadoje.*
3. *Filipas kalba prancūziškai, angliškai, vokiškai, itališkai ir truputį lietuviškai.*
4. *Izabelė yra Filipo žmona.*
5. *Mišelis yra mokinys. Veronika yra žurnalistė.*
6. *Mišelis kalba prancūziškai, angliškai ir truputį lietuviškai.*

3 užduotis. Pažiūrėkite į paveikslukus. Pasakykite, koks paros metas ir kaip pasisveikina ir atsisveikina šie žmonės.

1. *Rytas. Labas rytas! / Sveika! / Labas!*
2. *Diena. Laba diena. / Labas!*
3. *Vakaras. Labas vakaras. / Labas! / Sveiki!*
4. *Naktis. Labanaktis.*
5. *Naktis. Labas vakaras.*

5 užduotis. Raskite ir ištaisykite klaidas.

1. *Jūs esi Panevėžyje. – Tu esi Panevėžyje. / Jūs esate Panevėžyje.*
2. *Tu yra Maskvoje. – Tu esi Maskvoje.*
3. *Kaip jis gyvena?*
4. *Jie yra iš Japonija. – Jie yra iš Japonijos.*
5. *Ji gyvena Paryžius. – Ji gyvena Paryžiuje.*
6. *Jis yra iš Baltarusijoje. – Jis yra iš Baltarusijos.*
7. *Kur gyvena Robertas?*
8. *Ar jos esi iš Suomijos? – Ar jos yra iš Suomijos?*
9. *Birutė ir Rimas yra iš Kauno.*
10. *Aš esi Amerikoje. – Aš esu Amerikoje. / Tu esi Amerikoje.*
11. *Kur jie gyveni? – Kur jie gyvena? / Kur tu gyveni?*
12. *Iš kur jis dirba? – Kur jis dirba? / Iš kur jis yra?*

7 užduotis. Perskaitykite klausimus, paklauskite atsakymų ir pažymėkite teisingą variantą.

Prieš klausymo užduotį pirmiausia vertėtų paaiškinti, kaip ją reikės atlikti. Visada pirmiausia dera susipažinti su užduoties tikslu – ką reikės išgirsti. Prieš klausydami šios užduoties teksto, mokiniai turėtų perskaityti klausimus, kad žinotų, į kokį klausimą ieškos atsakymo. Tada paklauskite atsakymų ir pažymėkite teisingą variantą.

1. Kas jis yra? – *Latvis.*
2. Kaip jis kalba? – *Rusiškai.*
3. Kokia jo pavardė? – *Petraitis.*
4. Kur jis gyvena? – *Niujorke.*
5. Iš kur jis yra? – *Iš Anglijos.*

1. Aš esu nè lietùvis, nè lénkas, ò lätvis.
2. Aš kalbù rusiškai, bët nèkalbu vókiškai iř ángliškai.
3. Màno pavardë nè Petráuskas aĩ Petrénas. Màno pavardë – Petráitis.
4. Taip, aš gyvenù Amèrikoje, bët nè Vášingtone aĩ Čikágoje, ò Niujòrke.
5. Dabař màno tėvaĩ gyvëna Prancūzijoje, aš gyvenù Itálijoje, bët mës ėsame iš Ánglijos.

8 užduotis. Perskaitykite tekstą ir baikite rašyti sakinius.

Galimi trumpesni atsakymų variantai.

Lietuva yra maža šalis prie Baltijos jūros.

Lietuvos sostinė yra Vilnius.

Lietuviai kalba lietuviškai.

Lietuvoje yra tokie miestai: *Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys.*

Latvija, Lenkija, Rusija, Baltarusija yra Lietuvos kaimynės.

9 užduotis. Išspręskite kryžiažodį apie Lietuvą.

1. *Lietuva.*
2. *Lietuviškai.*
3. *Lietuvis.*
4. *Baltijos.*
5. *Vilnius.*
6. *Kaunas.*
7. *Latvija.*

2 pratimas. Parašykite klausimus paryškintiems žodžiams.

1. *Kur* gyvena Mykolas?
2. *Iš kur* yra Džonas?
3. *Kas* yra iš Norvegijos?
4. *Kur* dirba Žiulis?
5. *Kaip* kalba Polas?
6. *Kas* kalba lietuviškai?
7. *Kas* yra Igoris?
8. *Iš kur* jūs esate?

3 pratimas. Lentelėje pažymėkite, su kuriais žodžiais galima sudaryti klausimus. Atsakykite į klausimus.

Su mokiniams vertėtų aptarti situacijas, kuriose galėtų būti pateikiami tokie klausimai. Šis pratimas – gera proga vėl prisiminti išmokus klausimus ir juos pakartoti: mokytojas klausia, mokiniai atsako (arba atvirkščiai).

Kas	Kaip	Kur	Iš kur	
	+	+		Vilius gyvena?
	+			Mykolas kalba?
+		+	+	yra lietuvis?
	+	+		Klaudas dirba?
+		+	+	yra Polas?
+		+	+	yra Tina?
	+	+		gyvena Jurgis?

4 pratimas. Parašykite visus galimus klausimus.

Kai galimi du klausimai, vertėtų pademonstruoti intonacijos svarbą, sudedant loginius kirčius. Juk klausimo sudarymas ir priklausys nuo loginio kirčio sakinyje.

Mes dirbame Lietuvoje. – Kas dirba Lietuvoje? Mes dirbame Lietuvoje. – Kur jūs dirbate? Mokytojas galėtų pasakyti savo sakinių variantų su skirtingais loginiais kirčiais. Mokiniai sudarytų klausimus.

Ypatingą dėmesį skirkite klausimams, kurie prasideda žodžiu ar. Dar kartą paaiškinkite, kad, jeigu atsakymas prasideda žodžiais taip arba ne, klausimas prasidės žodžiu ar.

Atlikę šį pratimą galite pasikalbėti su mokiniams: Kur tu dirbi? Kur tu gyveni? Iš kur tu esi? Atsakymus surašykite lentoje ir tada iš naujo formuluokite klausimus apie kaimyną: Kur jis dirba, gyvena, iš kur jis yra? Ar jis yra iš ...? Ar jis gyvena ...? Ar jis yra ...? Tegu mokiniai atrenka teisingą informaciją.

1. Ji dirba Maskvoje. – Kas dirba Maskvoje? Kur ji dirba?
2. Jonas gyvena Londone. – Kas gyvena Londone? Kur gyvena Jonas?
3. Taip, jis dirba čia. – Ar jis čia dirba?

4. *Aš esu iš Kinijos. – Kas yra iš Kinijos? Iš kur tu esi?*
5. *Mes dirbame Lietuvoje. – Kas dirba Lietuvoje? Kur jūs dirbate?*
6. *Taip, aš dirbu universitete. – Ar tu dirbi universitete? Ar jūs dirbate universitete?*
7. *Taip, jie yra iš Japonijos. – Ar jie yra iš Japonijos?*

5 pratimas. Parašykite žodžių formas pagal pavyzdį.

1. Lietuva	<i>iš Lietuvos</i>	<i>Lietuvoje</i>
2. Vilnius	<i>iš Vilniaus</i>	<i>Vilniuje</i>
3. Kaunas	<i>iš Kauno</i>	<i>Kaune</i>
4. Lenkija	<i>iš Lenkijos</i>	<i>Lenkijoje</i>
5. Paryžius	<i>iš Paryžiaus</i>	<i>Paryžiuje</i>
6. Helsinkis	<i>iš Helsinkio</i>	<i>Helsinkyje</i>
7. Vokietija	<i>iš Vokietijos</i>	<i>Vokietijoje</i>
8. Amerika	<i>iš Amerikos</i>	<i>Amerikoje</i>

6 pratimas. Mišelis rodo Mantui savo draugų albumą. Padėkite jam.

1. *Džonas yra iš Anglijos. Jis yra anglas, kalba angliškai.*
2. *Helga yra iš Vokietijos. Ji yra vokiečių, kalba vokiškai.*
3. *Aranka yra iš Vengrijos. Ji yra vengrė, kalba vengriškai.*
4. *Bjornas yra iš Norvegijos. Jis yra norvegas, kalba norvegiškai.*
5. *Krista yra iš Amerikos. Ji yra amerikietė, kalba angliškai.*

7 pratimas. Užpildykite lentelę pagal pavyzdį.

<i>Anglija</i>	<i>anglas</i>	<i>anglė</i>	<i>angliškai</i>
Prancūzija	<i>prancūzas</i>	<i>prancūzė</i>	<i>prancūziškai</i>
Lenkija	<i>lenkas</i>	<i>lenkė</i>	<i>lenkiškai</i>
Turkija	<i>turkas</i>	<i>turkė</i>	<i>turkiškai</i>
Ispanija	<i>ispanas</i>	<i>ispanė</i>	<i>ispaniškai</i>
Italija	<i>italas</i>	<i>italė</i>	<i>itališkai</i>
Japonija	<i>japonas</i>	<i>japonė</i>	<i>japoniškai</i>
Vokietija	<i>vokietis</i>	<i>vokiečių</i>	<i>vokiškai</i>
Portugalija	<i>portugalas</i>	<i>portugalė</i>	<i>portugališkai</i>
Olandija	<i>olandas</i>	<i>olandė</i>	<i>olandiškai</i>

8 pratimas. Parašykite, iš kurios valstybės yra šios moterys ir kaip jos kalba.

1. *Goda yra lietuvė. Ji yra iš Lietuvos. Goda kalba lietuviškai.*
2. *Elena yra graikė. Ji yra iš Graikijos. Elena kalba graikiškai.*
3. *Emi yra amerikietė. Ji yra iš Amerikos. Emi kalba angliškai.*
4. *Vija yra estė. Ji yra iš Estijos. Vija kalba estiškai.*
5. *Tomono yra japonė. Ji yra iš Japonijos. Tomono kalba japoniškai.*
6. *Katerina yra rusė. Ji yra iš Rusijos. Katerina kalba rusiškai.*

9 pratimas. Pažiūrėkite į paveikslukus ir įrašykite reikalingą žodį (šis / ši arba tas / ta) bei tautybę.

1. Ši moteris yra iš Londono. Ji yra *anglė*.
2. Šis berniukas yra iš Vilniaus, jis yra *lietuvis*, o *tas* – iš Varšuvos. Jis yra *lenkas*.
3. Šis vyras yra iš Helsinkio. Jis yra *suomis*.
4. Ši mergaitė yra iš Vokietijos. Ji yra *vokietė*, o *ta* – iš Japonijos, ji yra *japonė*.

10 pratimas. Paneikite.

1. *Inga negyvena Prancūzijoje.*
2. *Aš nesu lietuvis.*
3. *Jis nedirba universitete.*
4. *Mes nesame Prancūzijoje.*
5. *Vita nekalba prancūziškai.*
6. *Jie nedirba Suomijoje.*
7. *Aš dabar negyvenu Amerikoje.*
8. *Mes nekalbame vokiškai.*
9. *Jūs nesate iš Varšuvos? Jūs ne iš Varšuvos?*
10. *Tomas nėra latvis. / Tomas ne latvis.*

11 pratimas. Išspręskite kryžiažodį.

1. Gyvena.
2. Esu.
3. Prancūziškai.
4. Lietuvos.
5. Yra.
6. Suprantate.
7. Norvegė.
8. Sostinė.
9. Vokiškai.
10. Kalba.

12 pratimas. Klausydami pokalbių įrašykite praleistus žodžius.

- I. A Labà dienà. Jūs *profèsorius* Norkúnas?
B Taip, àš atvažiavaũ iš *Kaũno*.
A *Labaĩ malonù*. Jūs gyvenate vièšbutyje?
B Taip, „Vilniaus“ vièšbutyje. Ò *kaĩp* jũsų *vaĩrdas*?
A *Àš esù* Birutė Riškutė.
B Kuĩ jũs *dirbate*?
A Àš – mókytoja, dabaĩ dirbu *Vilniuje*.
- II. A Lābas *rýtas*. Čià mokyklà?
B Taip. *Lābas rýtas*.
A Aĩ *yrà* dirèktorius?
B Taip, *àš* tuõj pakvièsiu.
C Alió, klausau.
A Lābas *rýtas*. Čià *kalba* Jõnas Miknius.

- C Jõnas? Õ, sveikas, Jõnai. Aĩ tũ dabaĩ Lietuvojẽ?
 A Taĩp, aš čia, Vilniuje.

13 pratimas. Paklauskite ir pažymėkite (+) teisingą atsakymą.

Pirmiausia mokiniai turėtų perskaityti siūlomus atsakymus, o tada klausyti teksto ir pažymėti teisingą variantą.

- A Sveikas, Rimai!
 B Aĩ Vidà kalbà àngliškai?
 C Iš kuĩ yrà Mònika?
 D Aĩ jì – prancūzė?
 E Jõ vaĩrdas Põvilas?

A	2. Labas.
B	1. Ne, tik vokiškai.
C	3. Iš Vengrijos.
D	2. Ne, bet gyvena Prancūzijoje.
E	2. Taip.

14–18 pratimai.

Tokio pobūdžio pratimai geriau tinka individualiam darbui, kad mokiniai galėtų formuoti individualius gebėjimus. Tokius pratimus mokiniai galėtų atlikti savarankiškai, pagal pateiktą pavyzdį pasakydami atsakymą per garso įrašą tam specialiai paliktą pauzę, o paskui pasitikrinti, ar teisingai atsakė.

14 pratimas. Paklauskite pavyzdžių ir pasakykite sakinius.

Kuĩ gyvẽna?

A

Jõnas, Amèrika. – **Jõnas gyvẽna Amèrikoje.**

Àš, Lietuvà.

Àš gyvenũ Lietuvjẽ.

Tũ, Kaũnas.

Tũ gyvenũ Kaunẽ.

Tõmas, Hèlsinkis.

Tõmas gyvẽna Hèlsinkyje.

Virgìnija, Panevėžys.

Virgìnija gyvẽna Panevėžyjẽ.

Marýtė, Lãtvija.

Marýtė gyvẽna Lãtvijoje.

Tũ, Vilnius.

Tũ gyvenũ Vilniuje.

Àš, Parýžius.

Àš gyvenũ Parýžiuje.

Jũrgis, Briũselis.

Jũrgis gyvẽna Briũselyje.

Zuzanà, Berlýnas.

Zuzanà gyvẽna Berlýne.

Janà, Tãlinas.

Janà gyvẽna Tãline.

B

Àš iĩ Jũrgis, Palangà. – **Mẽs gyvẽname Palangojẽ.**

Àš iř Rūtà, Vilnius.
Tù iř Mañtas, Palangà.
Ji iř Tòmas, Alytùs.
Àš iř Pėtras, Kaūnas.
Aušrà iř Výtas, Maskvà.
Tù iř Žãkas, Prancūzijà.
Martýnas iř Póvilas, Lėnkija.
Linà iř àš, Klaipėda.

Mėš gyvėname Vilniuje.
Jūs gyvėnate Palangojė.
Jiė gyvėna Alytujė.
Mėš gyvėname Kaunė.
Jiė gyvėna Maskvoje.
Jūs gyvėnate Prancūzijoje.
Jiė gyvėna Lėnkijoje.
Mėš gyvėname Klaipėdoje.

15 pratimas. Paklausykite pavyzdžių ir pasakykite sakinius.

Įš kuř jiė yrà?

A

Vytas, Kaūnas. – Vytas yrà iš Kaūno.

Tù, Lietuvà.
Àš, Áustrija.
Astà, Vilnius.
Džimas, Lòndonas.
Jònas, Berlýnas.
Martynà, Hėlsinkis.
Jis, Parýžius.

Tù esi iš Lietuvos.
Àš esù iš Áustrijos.
Astà yrà iš Vilniaus.
Džimas yrà iš Lòdono.
Jònas yrà iš Berlýno.
Martynà yrà iš Hėlsinkio.
Jis yrà iš Parýžiaus.

B

Tù iř Liùdas, Plùngė. – Jūs ėsate iš Plùngės.

Tù iř Loretà, Pekinas.
Filipas iř àš, Prancūzijà.
Àš iř tù, Alytùs.
Zinà iř Mårkas, Rùsija.
Tù iř Tina, Tàlinas.
Rità iř Anà, Briùselis.
Brònius iř Tàdas, Pasvalýs.

Jūs ėsate iš Pekino.
Mėš ėsame iš Prancūzijos.
Mėš ėsame iš Alytaūs.
Jiė yrà iš Rùsijos.
Jūs ėsate iš Tàlino.
Jòs yrà iš Briùselio.
Jiė yrà iš Pàsvalio.

16 pratimas. Paklausykite pavyzdžių ir pasakykite sakinius.

Kàs kuř dirba?

A

Sūnùs, parduotùvė. – Sūnùs dirba parduotùvėje.

Tėvas, ambasadà.
Jokūbas, universitėtas.
Mamà, kavìnė.
Tù, Lietuvà.
Draūgas, Amėrika.
Saūlius, Panevėžýs.

Tėvas dirba ambasàdoje.
Jokūbas dirba universitetė.
Mamà dirba kavìnėje.
Tù dirbi Lietuvojė.
Draūgas dirba Amėrikoje.
Saūlius dirba Panevėžýjė.

B

Tù iř àš, mokyklà. – Mėš dirbame mokýkloje.

Tù iř àš, kavìnė.

Jõnas iř Onà, Vilnius.

Jiẽ iř àš, Maskvà.

Vidà iř Ninà, Kijevas.

Milda iř àš, Parýžius.

Rõkas iř tù, universitėtas.

Mẽs dirbame kavìnėje.

Jiẽ dirba Vilniuje.

Mẽs dirbame Maskvoje.

Jõs dirba Kijeve.

Mẽs dirbame Parýžiuje.

Jũs dirbate universitetė.

17 pratimas. Paklausykite ir paneikite.

Aĩ jis gyvėna Kaunė? – **Nė, jis negyvėna Kaunė.**

Aĩ jiẽ kalba lietùviškai?

Nė, jiẽ nėkalba lietùviškai.

Aĩ tù esi lėnkas?

Nė, àš nesù lėnkas.

Aĩ jũs gyvėnate Vilniuje?

Nė, mẽs negyvėname Vilniuje.

Aĩ jũs ėsate miestė?

Nė, mẽs nėsame miestė.

Aĩ ji yrà iš Parýžiaus?

Nė, ji nėrà iš Parýžiaus.

Aĩ jis kalba vókiškai?

Nė, jis nėkalba vókiškai.

Aĩ jis yrà profėorius?

Nė, jis nėrà profėorius.

Aĩ tù supranti japòniškai?

Nė, àš nesuprantù japòniškai.

18 pratimas. Paklausykite ir įrašykite e, é ar ie.

gėras

tėvas

miėstas

bėga

miėlas

mėgsta

nėša

sniėgas

sviestas

miėga

gyvėna

sėdi

gėria

sėnas

vėnas